

E.R. Muller, U. Rosenthal & R. de Wijk (red.):
**Terrorisme. Studies over terrorisme en terrorisme-
bestrijding.**

Deventer: Kluwer, 2008; xx + 996 blz.; 72,50 euro;
ISBN: 978-90-13-05251-0

Aan dit boek, een uitgave in de *Serie Bundels Orde en Veiligheid* van Kluwer, hebben 32 auteurs meegewerkt, verbonden aan diverse wetenschappelijke instituten en andere instellingen die zich op de een of andere wijze bezighouden met het verschijnsel terrorisme (bestrijding). De bedoeling is – zo lezen we in de inleiding – ‘een actuele stand van de wetenschappelijke kennis op het terrein van terrorisme en terrorismebestrijding’ te geven. Het gaat daarbij niet alleen om de specifieke Nederlandse situatie, maar ook om ‘de inzichten die uit de internationale wetenschappelijke en praktijkgerichte literatuur kunnen worden gedistilleerd’. Deel 1 van de bundel gaat over het terrorisme en de moderne vormen daarvan in het algemeen. In deel 2 concentreren de auteurs zich op enkele algemene thema’s rondom terrorismebestrijding, terwijl in deel 3 terrorismebestrijding in Nederland aan de orde komt. De artikelen in deel 4 stellen de internationale dimensie van terrorismebestrijding en de activiteiten van internationale instellingen op dit terrein aan de orde. In het artikel van redacteur Muller (hoogleraar Veiligheid en Recht aan de Universiteit Leiden), die de bundel afsluit, worden trends in het moderne terrorisme gesignaleerd. Het moeilijk in één definitie te vatten fenomeen terrorisme blijkt een verschijnsel ‘van alle tijden’. Ieder hoofdstuk gaat vergezeld van een bibliografie. De bundel wordt afgesloten met een register. (F.v.d.B.)

Theo de Feyter: **Syrië. Een geschiedenis in ontmoetingen en plaatsen.**

Amsterdam: Uitgeverij Bulaaq, 2008; 334 blz.;
19,50 euro; ISBN: 978-90-5460-156-2

As van het kwaad, toevluchtsoord voor terroristen, dictatuur. Deze begrippen kom je in de media vooral tegen in relatie tot Syrië. Wie echter Syrië ooit heeft bezocht, zal een heel ander verhaal vertellen. Hoewel de dictatuur je overal toeschreeuwt door de belachelijke hoeveelheid portretten van Bashar al Assad, de zoon van de overleden grote dictator Hafez al Assad, raken de meeste bezoekers vooral betoverd door de kronkelende straatjes in de Oude Stad van Damascus, de Romeinse opgravingen en de woestijnachtige natuur. In *Syrië, een geschiedenis in ontmoetingen en plaatsen* vertelt Theo de Feyter dit andere verhaal. Aan de hand van eigen ontmoetingen van de auteur wordt een beeld gegeven van de geschiedenis en de cultuur van het land. In een prettige en gemakkelijke schrijfstijl voert De Feyter de lezer mee langs de achtereenvolgende dynastieën (zoals de Byzantijnse en de Osmaanse) die het land heeft gekend; en langs de veelheid aan volkeren die nog steeds samenleven in Syrië (zoals Armeniërs en Koerden). Maar vooral de beschrijvingen van de vaak aandoenlijke ontmoetingen met allerlei Syriërs zijn de moeite waard. De auteur vraagt door het gebrek aan een duidelijke structuur soms wel wat geduld van de lezer. Het ontbreken van chronologie geeft in dit boek vaak een ‘van de hak op de tak’-gevoel. Toch is dit boek een goede inleiding voor lezers die meer over de geschiedenis en de cultuur van Syrië te weten willen komen; voor de Syrië-ganger is het een feest van herkenning. (Z.P.)

Andrew J. Bacevich: **The Limits of Power. The End of American Exceptionalism.**

New York: Metropolitan Books. Henry Holt and Company, 2008; 206 blz.; \$ 24,-;
ISBN-13: 978-0-8050-8815-1

De periode na 1991 werd voor de Verenigde Staten géén periode van vrede, maar van constante interventies. Na 2001 werden die aangevuld met de ‘global war on terror’ en de daaruit voortvloeiende oorlogen in Afghanistan en Irak. Het is echter de vraag of deze oorlogen, zeker de laatste twee – ‘wars without exits and with no deadlines’ en in militair opzicht moeilijk te hanteren – wel noodzakelijk waren. Het gaat niet aan om Bush en de groep om hem heen daar alleen de schuld van te geven. Volgens de auteur komen zij voort uit het karakter van de huidige Amerikaanse maatschappij. Onder verwijzing naar uitspraken van de theoloog en filosoof Reinhold Niebuhr over Amerika, analyseert de auteur de culturele, politieke en militaire crisis waarin de Verenigde Staten verkeren. De eerste crisis behandelt hij in het hoofdstuk ‘The Crisis of Profligacy’, waarbij volgens het woordenboek ‘Profligacy’ staat voor losbandigheid en verkwisting. In dit hoofdstuk hekelt hij het individualisme van de Amerikanen, de jacht van hoog tot laag op ‘steeds meer’, het idee dat alles kan, de hybris. Het wilde consumptieve gebruik van de Amerikanen kreeg nog een extra impuls van Bush. Die moedigde de vakantiegangers vooral aan ‘to go shopping more’ (blz. 81). Over de politieke crisis merkt Bacevich onder

Deze rubriek staat onder redactie van dr Fenna van den Burg. Bijdragen aan deze aflevering werden verzorgd door drs Zoë Papaikonou (Z.P.), verslaggever bij het AT5 nieuws (zij studeerde geschiedenis en Arabisch aan de Rijksuniversiteit Groningen); en door Fenna van den Burg (F.v.d.B.).

De aanwinstenlijst van de bibliotheek van Instituut Clingendael wordt maandelijks gepubliceerd op de Clingendael-website: www.clingendael.nl/resources/library/acquisitions

meer op dat gevestigde belangen in het Congres de boventoon voeren en dat zijn belangrijkste (resterende) functie de eigen herverkiezing van de leden is. Het Congres is verworpen tot een passief aanhangsel van een imperiale president. Bacevich prijst Obama's agenda, maar ook Obama zal als individu weinig kunnen uitrichten, als hij niet beseft dat de pijn dieper zit en van meer fundamentele aard is dan hij, gezien zijn voorstellen, denkt. Ook het leger krijgt er bij Bacevich van langs. Als een voornamelijk vrijwilligersleger is het trouwens volledig geïsoleerd geraakt van de maatschappij. Het blijkt niet in staat adequaat te reageren op wat er van dit werktuig geëist wordt. Het is met zijn 'no exits and no deadlines' een onhandig instrument in de delicate kwesties en gevaren die zich thans voordoen. Het negeert het verschijnsel dat oorlogen altijd anders verlopen dan men veronderstelt. Ook het leger is, kortom, volgens de auteur een imperiaal aanhangsel van een imperiale president geworden. In het slothoofdstuk 'De Grenzen van de Macht' is Bacevich van mening dat als men bang is voor het terrorisme, men ter vervanging van de 'war against terrorism' beter een 'containment-strategie' zou kunnen ontwikkelen. En de bestrijding van 'Evil' zou dan moeten worden vervangen door bestrijding van kernwapens. In beide gevallen zou men meer internationale steun oogsten dan thans het geval is. En men zou het aanmatigend idee moeten opgeven dat we de moslims moeten bijbrengen wat vrijheid en de juiste verhouding tussen politiek en religie is. Bacevich is kolonel b.d. en verbonden aan de Universiteit van Boston. Zijn zoon, een luitenant, kwam in 2007 om bij een bomaanslag in Irak. (F.v.d.B.)

Fareed Zakaria: The Post American World.

New York/Londen: W.W. Norton & Company, 2008; 292 blz.; 17,99 euro; ISBN: 978-0-393-06235-9

'This is a book' – zo luidt de openingsfrase van Zakaria's studie – 'not about the decline of America but rather about the rise of everyone else.' In de laatste 500 jaar zijn er fundamentele wijzigingen opgetreden in de machtsverdeling in de wereld: van de vijftiende tot de negentiende eeuw was er sprake van de 'opgang van de westerse wereld'; vanaf de negentiende eeuw begon de opmars van de Verenigde Staten, die het machtigste land ter wereld werden; en thans beleven we de derde 'power shift', namelijk 'the rise of the rest'. Dit alles heeft gevolgen voor het internationale systeem. Een eeuw geleden was er nog sprake van een multipolaire orde die in stand werd gehouden door een aantal Europese regeringen; die 'orde' werd gekenmerkt door zich constant wijzigende allianties, door rivaliteiten, misrekeningen en oorlogen. Zij werd opgevolgd door de 'bipolar duopoly' van de Koude Oorlog, die in vele opzichten stabiel was, maar wel met supermogendheden 'reacting and overreacting to each other's every move'. Sinds 1991 beleven we het Amerikaanse imperium, een unieke unipolaire wereld, waarin de open wereldeconomie zich geweldig heeft ontwikkeld en uitgebreid. De Verenigde Staten blijven in deze constellatie de supermogendheid ('the global superpower'), maar zij zijn – tegen de achtergrond van opkomende landen in Azië, Latijns-Amerika en elders – wel een verzwakte supermogendheid. Zakaria analyseert de huidige zwakheden van de Verenigde Staten, zowel intern als op internationaal (en

diplomatiek) niveau en hij gaat na welke rol voor de Verenigde Staten in deze omstandigheden is weggelegd. Hij vat die rol samen als die van 'the global broker', een rol die Amerika met zijn

wereldbelangen en wereldpresentie, zijn 'complete portfolio of power' en zijn vele verschillende immigrantengemeenschappen met veel bekwaamheid zou kunnen leren spelen. Maar het is een totaal andere rol dan die van de traditionele supermogendheid. Het houdt raadpleging, overleg, samenwerking en zelfs het sluiten van compromissen in; de macht wordt ontleend aan het vermogen tot 'agenda setting' en om coalities te mobiliseren. Het is een belangrijke rol, maar die kan niet worden vervuld in het kader van een 'top down hierarchy', waarbinnen het de Verenigde Staten zijn die de besluiten nemen en die vervolgens een dankbare of stilzwijgende wereld daarvan op de hoogte stellen (zie 'New Rules for a New Age', blz. 231 e.v.). Om in deze nieuwe en uitdagende rol te kunnen gedijen, behoeven de Verenigde Staten, aldus Zakaria, maar voor één test te slagen: 'It should be a place that is as inviting and exciting to the young student who enters the country today as it was for this awkward eighteen-year-old a generation ago.'. Fareed Zakaria is redacteur van *Newsweek International* (F.v.d.B.)